



नव जानचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक



अभिनेता पल शाहको गत वर्ष तीनवटा फिल्म रिलिज भए । यस वर्ष पनि त्यही संख्यामा रिलिजको सन्भावना देखिन्छ । उनको यस वर्षका लागि पहिलो रिलिज फिल्म भने "गोहर" हुनेछ, जुन आगामी साउन २३ गतेबाट प्रदर्शनामा आउँदैछ । ओम प्रतिकको निर्देशन बनेको फिल्ममा उनको जोडीको रूपमा बेनिशा हमाल र नीति शाह प्रस्तुत छन् । दुवैसँग उनको यो पहिलो सहकार्य हो ।

आजको विचार...
गोरखा...
(दुई पेजमा)
-प्रह्वर अधिक रेग्मी

अभिनेत्री नीति शाहले विवाह गरेकी छन् । उनले शुरुबार काठमाडौँ जिल्ला अदालतमा चर्चित शमशेर जबरासँग कानुनी विवाह गरेकी हुन् । ग्यायाधीश दीनबन्धु बरालको इजलासमा उनको विवाह भएको अदालत स्रोतले जानकारी दियो । उनीहरूको विवाह दर्ता प्रमाण पत्र भने प्रक्रियामा रहेकोले लिन बाँकी छ । नीति र चर्चितले केही समयको प्रेम सवबन्धलाई विवाहमा परिणत गरेका हुन् । "मिस नेपाल इन्टरनेशनल २०१७" को उपाधि पुगेकी नीति "सजुरे ब्रो"बाट फिल्ममा डेब्यू गरेकी हुन् ।



१ वर्ष ३० अंक २६३ २०८२ वैशाख ६ गते शनिबार १९ April २०२५, Saturday पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार
आक्रमणमा ५८ जनाको मृत्यु


(राख/एएफपी)
साना, वैशाख ५/अमेरिकी सेनाले यमनको हुथी विद्रोहीलाई लक्षित गरी शुक्रबार गरेको आक्रमणमा कम्तीमा ५८ जनाको मृत्यु भएको हुथी समूह निकट भन् मसिराह टिभीले जनाएको छ । आक्रमणमा कम्तीमा १२५ जना घाइते भएका छन् ।

आक्रमणपछि विइएको प्रारम्भिक जानकारीमा आक्रमणबाट हुथी समूहको नियन्त्रणमा रहेको इन्धन बन्दरगाह ध्वस्त भएको र कम्तीमा २० जनाको मृत्यु भएको बताइएको थियो । रास इसा इन्धन बन्दरगाहमा भएको आक्रमणको उद्देश्य इरान समर्थित हुथी विद्रोहीका लागि आपूर्ति र कोषको स्रोत बन्द गर्नु रहेको अमेरिकी सेनाले जनाएको छ । रेड सी र एडेनको खाडीमा रहेका अर्न्तर्गत पानीजहाज र सैन्य जहाजमाथिको आक्रमणलाई अन्त्य गर्न सकिरह्यो भनी वासिङ्टनले मार्च १५ देखि हुथी विद्रोहीमाथि दैनिकजसो हवाई आक्रमण गर्दै आएको छ । विद्रोहीहरूले सन् २०२३ को अन्त्यतिर नाजामा प्यालेस्टिनीहरूप्रति ऐक्यबद्धता जनाउँदै आक्रमण सुरु गरेका थिए । इजरायली सेनाले अमेरिकी आक्रमणपछि यमनबाट आउँदै गरेको ओष्यास्लाई रोकेको शुक्रबार जनाएको छ ।

लुम्बिनी प्रदेशको बजेट खर्च : नौ महिनामा भण्डै ४० प्रतिशत आगामी बजेट खुम्च्याउँदै

हावा संवाददाता
पाल्पा, वैशाख ५/लुम्बिनी प्रदेश सरकारले चालु आर्थिक वर्षको ९ महिनामा फण्डे ४० प्रतिशत बजेट खर्च गरेको छ । यसले चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म पुँजीगत र चालु गरी ३९ दशमलव ७४ प्रतिशत बजेट खर्च गरेको हो ।

प्रदेश सरकारले गत वर्ष यही अवधिमा ३४ दशमलव ३० प्रतिशत बजेट खर्च गरेको थियो । चालु आवमा सरकारले पुँजीगत खर्च प्रतिशत बढाएको हो । गत वर्ष तेस्रो चौमासिक सक्रिडा सरकारले पुँजीगत खर्च ३२ दशमलव ९८ प्रतिशत मात्र गरेकामा चालु आवमा चैतसम्ममा ३८ दशमलव ५६ प्रतिशत खर्च गरेको छ । सरकारले चालु आवमा फण्डे ७५ प्रतिशत पुँजीगत बजेट खर्च गर्ने दाबी गरेको छ । प्रदेश सरकारले चालु आवका लागि लागि ३८ अर्ब ९७ करोडको बजेट ल्याएको थियो ।



त्यसमध्ये ९ महिनामा १५ अर्ब ४८ करोड ६९ लाख रुपैयाँ खर्च भएको हो । पुँजीगततर्फ २४ अर्ब ५८ करोड ५९ लाख बजेट रहेकामा ९ अर्ब ४७ करोड ९६ लाख रुपैयाँ खर्च गरेको छ । त्यस्तै चालुतर्फ १४ अर्ब ३८ करोड ४१ लाख बजेट रहेकामा ६ अर्ब ७२ लाख रुपैयाँ खर्च भएको छ । उक्त रकम चालुतर्फ ४१ दशमलव ७६ र पुँजीगततर्फ ३८ दशमलव ५६ प्रतिशत खर्च भएको कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालयका प्रमुख दीपक ज्ञवालीले बताए । प्रदेश लेखा नियन्त्रण कार्यालय लुम्बिनीका अनुसार प्रतिशतका हिसाबले धेरै खर्च गर्नेमा स्वास्थ्य

मन्त्रालय रहेको छ, अंकका हिसाबले भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय रहेको छ । भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको पुँजीगत खर्च ३७ दशमलव २४ र स्वास्थ्य मन्त्रालयको ७९ दशमलव ३४ प्रतिशत रहेको छ । चैत मसान्तसम्म भौतिक पूर्वाधारले ३ अर्ब ७३ करोड ७० लाख ८४ हजार १०३ रुपैयाँ खर्च गर्दा स्वास्थ्य मन्त्रालयले २ अर्ब ४ करोड २८ लाख २१ हजार ३७० रुपैयाँ खर्च गरेको छ ।

सबैभन्दा कम महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयको छ । महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय खारेजीमा परेका कारण न्यून खर्च देखिएको हो । महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयको ३ दशमलव १३ प्रतिशत खर्च भएको छ । ठूट्टे योजनाको कारण प्रदेशमा योजना र बजेटको प्रभावकारी कम देखिएको छ । लुम्बिनीमा मात्रै एक वर्षको साढे १२ हजार टुक्रेयोजनाहरू रहेका छन् ।

-नर्सि बल्लभ पुष्पा...

आज र भोली बालबालिकालाई भिटामिन 'ए' खुवाईँदै



पाल्पा, वैशाख ५/स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयअन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा विभागले आज र भोलि देशभर पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाका लागि राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको छ । दुई दिनसम्म सञ्चालन हुने कार्यक्रममा भिटामिन 'ए' क्याप्सुल छुवाइनेछ । सोही दिन बालबालिकाका कुपोषणको परीक्षण पनि गरिने छ । 'राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम' मा करिब १९ लाख बालबालिकालाई जुनको औषधि खुवाइने छ । बालबालिकालाई बालभिटामिन 'ए' सोही दिन बालबालिकाका कुपोषणको परीक्षण पनि गरिने छ । 'राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम' मा करिब

५२ हजार महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका र १५ हजार स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरिने छ । सरकारले भिटामिन 'ए' कमीको रोकथाम तथा उपचारको लागि २०५० सालमा आठ जिल्लाबाट सुरु भएको राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम २०५९ देखि देशभरि नै लागू गरिएको हो । जुन नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि २०५६ सालदेखि १३ जिल्लाबाट सुरु गरिएको जुनको औषधि खुवाउने कार्यक्रम २०६७ देखि सबै जिल्लामा लागू गरिएको छ । यस्तै २०६४ सालदेखि बालभिटामिन खुवाइने गरेको छ । प्रत्येक वर्ष कात्तिक र वैशाखमा भिटामिन 'ए' र जुनको औषधि बालबालिकालाई निःशुल्क खुवाउने व्यवस्था सरकारले गर्दै आएको छ ।

गुल्मीमा चार महिनामै पक्की पुल निर्माण

गुल्मी, वैशाख ५/गुल्मीका एक निर्माण व्यवसायीले डेढ वर्षमा बन्ने पुल चार महिनामै निर्माण गरेका छन् । निर्माण व्यवसायी विजय खनालले गुल्मीको मदाने गाउँपालिकाअन्तर्गत अरुल फेदी खोला पुल चार महिनामै निर्माण सम्पन्न गरेका हुन् ।

जिल्लामा सञ्चालित कैयौँ विकास योजनाहरू केही निर्माण व्यवसायीले समयमा काम नगरी अलपत्र परेको अवस्थामा खनालले डेढ वर्षको अवधिमा निर्माणसम्पन्न गर्नुपर्ने काम चार महिनामै सम्पन्न गरेका हुन् । गुल्मीको पञ्चमीपोखरी-अरुलुङ हुँदै प्युठान जोड्ने सडकमा पक्की पुल निर्माण गरिएको छ । छोटो अवधिमा पुल निर्माणको काम नगरेर खनालले काम गर्ने इच्छाशक्ति भएमा तोकिएको समय नै पर्सनुपर्छ भन्ने मान्यतालाई चिरेर नयाँ उदाहरण प्रस्तुत गरेका छन् । उक्त पुल निर्माणका लागि गत



वर्ष जेठमा सम्पन्न भएपछि बसाँत सुरु भएको र त्यसपछि दशै तिहारजस्ता चाडपर्वहरू परेका कारण त्यसपछि मडिसर महिनादेखि फागुनसम्म चार महिनामा लगातार काम गरेर पुल निर्माणको काम सम्पन्न गरिएको निर्माण

म्याद थप नगरेको बताए । यति छोटो समयमा पुल निर्माण भएसँगै त्यस क्षेत्रका नागरिकहरू पनि अचम्म परेका छन् । मदाने गाउँपालिका-१ का वडाध्यक्ष सुशील चन्दले निर्माण व्यवसायीमा इच्छाशक्ति भएमा योजना कसरी सम्पन्न हुन्छन् भन्ने नयाँ उदाहरण खनालले देखाएको बताए । सडक पूर्वाधार कार्यालय गुल्मीमार्फत पुल निर्माणका लागि कमल-अर्जुन-सिद्धि जेभीले गत वर्षको जेठ ८ गते सम्झौता गरेको थियो । उक्त पुल भ्याटसहित चार करोड १४ लाख २९ हजार ९७९ को लागतमा सम्पन्न भएको सडक पूर्वाधार कार्यालय गुल्मीका प्रमुख ईन्जिनियर सिधदानन्द चौधरीले जानकारी दिए । गत मडिसर पछिल्लो हप्ता लुम्बिनी प्रदेशका भौतिक पूर्वाधारमन्त्री भूमिधर ढकाल र कृषि भूमि व्यवस्था तथा कृषि सहकारीमन्त्री दिनेश पन्थीले पुलको शिलान्यास गरेका थिए ।

-राख

साहित्य दर्पण



कथा

डा. अमर काकी

श्रद्धा

भर्खरै शिवहरिका जेठा छोराएले उनको अगाडि एउटा टपरी टपकक राखिदिए । टपरीमा भातको ठूलो डल्लो थियो-घिउ र चिनी मिसाइएको । त्यो डल्लो देखेभित्तिकै उनको मुखमा मुस्क भयो ।

सधै "बालाई सुगर छ, भात नदियो, मुलियो नदियो" भन्दै मकैको च्छान्ना, तिते केरलाको अचार र साग मात्र भागमा राखिदिने छोराएले आज यसरी स्वादिष्ट खाना दिएको देखेर उनको खुसीको सिमा रहन ।

त्यति मात्र कहाँ हो र । उठिले हिंडोको डल्लोमा भए पनि एक पिल्लो छिउ हाल्न पाए यो सुख्खा घडीघाट सजिलै तल भर्‍यो कि भनेर भनेको बेला - "पिण्डो खाने बेलामा के छिउ-छिउ भनेर निहँ खोँगिराख्या हो, भन्दा यी बाले !" भन्दै भर्कनै जेठी बुहारीले नै आज भातमा घिउ र चिनी हालेर डल्लो पारिदिएको आफ्नै आँखाले देखेपछि उनी फुरुङ्ग भए ।

घुटुकक घुक निले उनले, अनि भातको डल्लो टिप्न लागे । तर छुन नपाउँदै, एउटा कुकुर आएर टपरीमा मुख हाल्यो र दुई गालामै भात खाएपछि पारेर टपरी चाट्न थाल्यो । शिवहरी दवाल्न परेर हँसेरहे ।

एक क्षणपछि कान्छो छोराएले अर्को टपरी ल्याएर उनको अगाडि राखिदियो । टपरीभरि चामल, अनि त्यसमाथि छुट्टाछुट्टै दुनामा चिनी, घिउ, गेडागुडी र साल थियो । उनी छक्क परे । मनमनै उनले सोचे, "भोलीलाईको लागि पनि भान्साको सामान लेराइदिन्छ छोराएले ।"

टपरीमै सय रथियाको एउटा गोठ पनि राखिएको थियो । उनी त्यो गोठ टिप्न आउँदै थिए, त्यतिकैमा बस्नै भनी हाल्यो, "हाती राख्नु न, हाती ! बाक्लै लाग्ने त हो ।" एकैछिनमै त्यहाँ त जात्राको नोट पो देखियो । बाबुका लागि एक कप चियाको पैसा पनि नभर्ने कान्छो छोराको खल्लोबाट आज हाती नै फरेपछि-शिवहरीको तेजो नेत्र पनि



खुल्यो । तर त्यो धेरैपछि देखिएको हजाराको नोट खल्लोमा हाल्ने सोचन नपाउँदै, अरू नै कसैले टपकक टिपिहाल्यो ।

त्यही मान्छेले टपरीको सबै सामान पनि उठाएर एउटा डल्लोमा हाल्यो र बोकेर गयो । शिवहरी हेरेको हेर्ने भए । त्यही बेलामा, "न, काकाको नयाँ घाट पनि आयो ।" भन्दै उनका भतिजले एउटा चक्किको नयाँ घाट लिएर आयो । "ओहो ! मेरे लागि नयाँ घाट ?" शिवहरीले पत्याउँदै सकेनन् ।

"अब घाटतिर जाने बेलाको बाको लागि के को खाट ।" भनेर टोकिरहने, रोकिरहने साहिँलो बुहारी समेत आज उनकोलागि खाट आएकोमा हर्षित थिएन । उनले सोचे, "बल्ल त्यो बिहेको थोडो खाटबाट छुटकारा पाइने भयो ।"

बाट माथ कहीं हो र ?

त्यसमा त नयाँ डल्ला, तकिष्वा, तन्ना हालेर-एकदम सफा, सुक्नुकाउंदो बिछुरीमा तयार गरियो उनकै अगाडि । ओझ्यातमा पट्याएर राखिएको न्यानो सिरक देखेपछि भने, उनले मन नै धाम्न सकेनन् ।

कपास डल्ला परेर एकातिर थुपिएको फुफ्फु, पुरानो सिरकले काँहिल्ले नतलाएको आफ्नो आँघो यो नयाँ सिरकले ताल्ने आशामा उनी त्यही बिछुरीनामा लम्पसार पर्न मात्र के अटिका थिए-त्यही अधिको मान्छे फेरि आइपुग्यो । उनले धमाधम ती सबै बिछुरीना, सिरक, तन्ना पट्याउन थाल्यो । शिवहरी छक्क परे ।

"यी सबै सामान हाम्रो बासमा पुग्छ हैन

त, बाजे ?" कान्छो छोराएले सोध्यो ।

"अनि के भन्‍यो ? यो सबै तिम्रै बाकै लागि त हो । म त माध्यम मात्र हुँ नि । सोच त, कति खुशी हुन्छु होला तिम्रा बा यो सबै पाएर !" पुरैत भित्रिभित्रै मुस्कुराउँदै थिए, तर बाहिर भर्किएको जस्तो बोलीले बोले । शिवहरी मल्ल परे, "अब त सबै सामान आफ्नै छोरोमा पुग्याइदिन्छु भने त भन्नु नजब हुने भो नि !" भनेर मनमनै सोचन थाले ।

घरभरि पाहुना र छिमेकीहरू थिए । सबै शिवहरीको तारिफ गरिरहेका थिए ।

१२ दिन अघि मात्र आफूलेग बेस्सरी बाझ्न आएको छिमेकी साहिँलो त, "मलाई त शिवहरीको नियासो लाग्न थालिसक्यो ।" भन्दै थियो । "त्यो जगन्ना नपाल न छोरा" भन्दा कहिल्यै नटेरेको कान्छो छोराएले आज टाउको खुइलाएको देखा उनी फन्कित परे । तर के भइरहेको छ भने उनी बुझ्न सकिरहेका थिएनन् । त्यतिकैमा त्यही अधिको मान्छे फेरि आयो र भन्यो, "न, अधिको सिता, दक्षिणा अनि यी खाटका सबै सामान पुरैत बाजेको घररम्म पुग्याइदो भने त केटा हो !"

बल्ल शिवहरीको घैटोमा घाम लाग्यो । उनले बुझिहाले-आज त उनको तेही दिन पो रहेछ । उनी त मरिसकेका रहेछन् । तर बाँचुन्जेल नपाएको माया, सकार र सम्मान आज सबैतिरबाट पाइरहेका थिए । त्यसले, मेरोकामा पनि उनलाई कुनै दुःख लागेन-उनी मनमनै मुस्कुराए ।

-शशिधरपोट इटकम

गोरखा- जितगढी कि...

...तात्कालिन पाल्पा गौडाभित्र पर्ने ऐतिहासिक महत्त्व बोकेको गढी, किल्ला, पदमार्य, युद्धस्थल र युद्धसामग्रीहरूको संरक्षण, सम्पदन र प्रदर्शनसहित नेपाल अंग्रेज युद्ध र नेपाली सेनाको वीरसतर्पण जोडिएका ऐतिहासिक दस्तावेजहरूको जगेनासहित नव पुस्तालाई सुसूचित गराउने उद्देश्यका साथ केही वर्ष यता वैशाख ७ गतेका दिन पारेर बुटवल उपमहानगरपालिकाले भव्य सभ्य दिव्य र नव्य रूपमा जितगढी विजयोत्सव मनाउँदै आएको छ । यसले अरु व्यापकताका साथ नियमितता र

निरन्तरता पाइने रहनु पर्दछ । परन्तु विजयोत्सव मनाउने प्रक्रियामा भने आगामी बर्षदेखि केही सुधार गर्ने आवश्यकता देखिन्छ । एक नागरिकको हँसिलतले भन्नुपर्दा बर्तमान प्रक्रिया उल्टो भइरहेको जस्तो लागेको छ ।

नेपाल अंग्रेज युद्ध जितगढीमा भएको हो, गोरखामा भएको होइन । उजिरसिंहको नेतृत्वमा रहेको पाल्पाली/ गोरखाली/ नेपाली सेनाले अंग्रेजमाथि दुई/दुई पटक युद्ध जितिसकेपछिको विजयोत्सव जितगढीमा मनाएका थिए र पाल्पा गौडाको मुकाम तानसेन फर्केपछि

श्री ७ रणजितदेवकी भगवती मन्दिर निर्माण गरी विजय प्याली सहित हरेक वर्ष भगवतीको हउटयात्रा चलाउने परम्परा बसालेका थिए । यसपछि मात्र विजयोत्सवको नियमितता निरन्तरता सहितको प्रचार-प्रसार पाल्पाबाट गोरखा, काठमाडौं, नेपाल राष्ट्र हुँदै विश्वव्यापीकरण भएको हो । यसर्थ विजयोत्सवको समुद्रघाटन हरेक वर्ष वैशाख ७ गतेको दिनमै जितगढीबाट गरिनु पर्दछ । जितगढीबाट नै विजय प्याली सहितको पदयात्रा शुभारम्भ गरी सर्वप्रथम पाल्पा तानसेनसित भगवती मन्दिरको दर्शन परिक्रमा गरी स्वाङ्का र तनहुँ हुँदै गोरखा पुग्दा विजय पदयात्रा समापन गर्नुपर्दछ ।

यसो गरिएको खण्डमा मात्र वीरहरूका पनि वीर उजिरसिंह सहित जितगढीको युद्धमा सहभागी हुने सबै पाल्पाली/ गोरखाली/ नेपाली सेनाको सपना साकार हुनेछ र वर्तमान समयमा नेपाली सेना सहित समस्त नेपालीको शिर ठाडो भइ छाति गर्वले फुल्नेछ । अतः 'गोरखा- जितगढी पदयात्रा 'कार्यक्रमलाई 'जितगढी-गोरखा पदयात्रा' को रूपमा रूपान्तरण गरी । **(रेमो रण्डा समीक्षकका सार्ने पाल्पाको इतिहासको भेषमा कलन पचाउने लेखक साहित्यकार समेत हुन्)**

डडेलोबाट बचौं र बचाऔं

- सलाई, लाईटरजस्ता प्रज्वलनशील वस्तु बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा नराख्ने, - जंगलमा सलाई तथा लाईटरको प्रयोग नगरी र यहाँ पर्ने भए सवधानी पूर्वक प्रयोग गरी राम्रोसँग निभाऔं, - सानो असावधानीले जंगलमा होईन आपसकाका बस्ती समेत उज्याड हुन सक्छन्, - जन, धन र वनको संरक्षण गरी, सचेत बनी, डडेलोबाट बचौं र अरुलाई पनि बचाऔं ।

अनुरोध
डिभिजन वन कार्यालय
तानसेन, पाल्पा

संस्मरण

सीताराम उप्रेती

अचानक हेडसरको मलामी

घरायसी कामको सिलसिलामा म घर (फापा) जान भनेर राजधानीबाट चारभन्ज्याड काट्दै थिएँ । त्यस दिन काँकडभिट्टाबाट आउने गाडी प्राविधिक कारणले आइनपुगेकोले हामी फापा जाने यात्रुहरूलाई सोही कम्पनीको घरानको बसमा राखियो । अनि, इटहरीबाट काँकडभिट्टा पठाउने व्यवस्था गर्ने भनेर गाडीका कर्मचारीले जानकारी पनि गराए ।

फागुन १७ गतेको बिहान ६ बजे म इटहरी चौकमा उत्रिएँ । म गाडी फेर्ने क्रममै थिएँ, कान्छो भाइ घनश्यामले फोन गर्‍यो, 'आज राति सूर्य सर (अदश) मानि अयावारीका स्थापक प्रधानाध्यापक सूर्यप्रसाद शर्मा धिमिरे बित्तुभएछ ।' म छुगामाबाट फरेजली भएँ । म भ्याएसम्म घर पुगेको समय सूर्य सरलाई भेट्न जान्थेँ । उहाँ प्रायः परैमा भेटिन्हुन्थ्यो । मुखामालाहित अरू सामाजिक काम सबैबाट मुक्त हुनु भएपछि थियो । जेठो छोरो अशोक वकालती पेसा गर्दै दिल्लीमा बस्थे । छोरी विहे गरेर अमेरिकामा । कान्छो छोरो आलकको बसोबास काठमाडौंमा भएकोले उहाँ नकलबन्दाको पुरानो घरलाई नै आश्रयस्थल बनाएर रमाएर नै बस्नुभएको थियो ।

उहाँ काठमाडौं आएका बखत प्रत्येकटाट बस्ने काम गर्ने अफिस राष्ट्रिय नागिण्य बैकको मुख्य शाखा कार्यालय विशालबजारमा भेट्न आउनुहुन्थ्यो । उहाँ भन्नुहुन्थ्यो, 'तेलाई भेट्न सजिलो छ । सहरको मुटुमा ठूलो काम गर्ने अड्डा छ ।' एकपटक उहाँहरूलाई छोरीज्याइले अमेरिका युमाउने मनसासँग बोलाएछन् । त्यसै समयमा अमेरिका जानका लागि आफ्नो बैक खातामा पर्याप्त रोज्दत देखाउनुपर्ने व्यवस्था थियो । सोही आधारमा अमेरिकी दूतावासले भिसा दिन्थ्यो । सूर्य सरले मलाई आफ्नो समस्या बताउनुभयो । मैले आफैँ काम गर्ने अफिसमा उहाँको खाता खोल्दिँदै अनि, रकमको जोहो गरेर ब्यालेन्स सर्टिफिकेट बनाउन ब्याण्कसम्मको सहयोग गरें । उप्रान्त बिभिन्न कागजात लिएर सर अन्तर्वातामा सामेल हुन दूतावासमा जानुभएछ । तर बै किन हो, ससरी वर्ष कटेको उहाँलाई दूतावासले भिसा दिनएछ ।

भोतिपल्ट आएर मलाई भन्यो । फेरि एक महिनापछि बोलाएर भिसा दिएपछि तिन महिनाका लागि भनेर अमेरिका जानुभएको थियो । तर, उहाँलाई फिर्तबस्ने बल मन नलागेर एकै महिनामा फिर्तनुभएको थियो । पछिल्लो समयमा भने हामी सामाजिक सञ्जाल मुहुरपुस्तिकाका समेत जोडिएका थियौं । हामीबीच कुराकानी भइरहन्थ्यो । मैले काठमाडौंमा घुम्न गसेर गरेको सुनेर सर औधी खुसी हुनुभएको थियो । र, भन्नुभएको थियो, 'अब काठमाडौं आएको बेला तेरा घरमा पनि आउँछु है ।' तर, मलाई काठमाडौंको घरमा स्वागत गर्ने अवसर मैले पाइनँ । त्यस दिन म घर पुगेर नुहाइबस्न आँसी समेत

खाना खाइसकेको मात्र थिएँ, माइलो भाइ टंकले नकलबन्दाबाट फोन गर्‍यो, 'दाइ, आउने होइन ? पुराना साथीभाइ पनि खोज्ने छु' । लगत्तै म र कान्छो भाइ लाग्यौं सूर्य सरको घर नकलबन्दातिर । नकलबन्दा त्यसो ठाउँ हो, जहाँबाट महेन्द्र राजमार्गको पूर्वी सीमानाकाको सुरुआत हुनुपर्ने हो । तर बै कसरी हो, पछि राजमार्गको सीमाना काँकडभिट्टाबाट हुनु पुगेछ । र, नकलबन्दा जस्ताको तस्तै रूख्यो । काँकडभिट्टाले जुलिने मौका पायो । हामी पुगेको केही समयपछि सरको पार्थिव शरीरलाई घाटबाटै नैजाने काम भयो । मेची किनारको ओल्लो भंगालोमा चिता



बनाएर सूर्य सरलाई छोराहरूले दागबती दिए । ठूलो संख्यामा मलामीको उपस्थिति थियो । स्कूल छाडेपछि भेट भएका कमलकुमार देवकोटा सर, स्कूलका कर्मचारी भूमनाथ भट्टराई र अरू धेरै साथीसाँग भेट हुँदा मेरो मन चार दशकअघि पुग्यो ।

वाणिज्य बैकका पूर्वकर्मचारी खगेन्द्रनाथ शर्मा हुँगाना र राजन शर्मा दाह्रसँग पनि त्यही भेट भयो । सूर्य सरको पार्थिव शरीर जन्तु थालेपछि धुवाँको मुल्लो नेपाल र भारत दुवैतिर फैलिएर मडारिन थाल्यो । धुवाँको फैलावटमा भावनात्मक र पारिवारिक सम्बन्ध पनि रहेको अनुभूत गरें, त्यो के भने - सूर्य सरको ससुराली भारत, पश्चिम बंगाल, दार्जिलिङ्ग जिल्लाको कालेबुङ हो, जुन दुवैतिर फैलिएको थियो । क्रमशः मलामीहरू बाटो लाग्न थाले । त्यस दिन आउनुपर्ने मेरा भित्र प्रेमप्रसाद कँडेलको खोजी गरें मैले । उनी आउनुपर्ने थियो । तर, कारणवशी उनी त्यहाँ आउन नपाएको मैले साथीहरूबाट थाहा पाएँ ।

पछि सुरेन्द्रनगरमा रहेको घरमा पुगेर उनलाई भेट्ने दरार जाग्यो । र, हामी दाजुभाइ उनको घरतिर लाग्यौं । पहिलेको गोस्वाडा हिँड्न अप्ठ्यारो बाटो अहिले पिचरोड भएछ । घरघरमा पानीका धारा जोडिएछन् । तर, उनको घरछेउमै रहेको सानो बंगल उस्तै रहेछ । बंगल देखेर मलाई औधी खुसी लाग्यो । हामी पुग्दा उनी मकै छर्ने काममा व्यस्त रहेछन् । उनका छोराहरू पनि बोलाइए । केही बेरमै उनी आए । उनले चिन्दैनन् कि जस्तो लागेको थियो, तर नासै लिएर 'भतिहारमा, हामी त ४१ वर्षपछि भेटियौं नि' भने ।

उनले नै समयको पनि बेनीबिस्तार लगाएपछि म अचम्ममा परें । हामी केही समय उनको घरमा बस्नै र मही थिएर बिदा भयौं । उनको घरको महीमा मैले चार दशकअघिकै स्वाद पाएँ । २०३४ सालको पुष महिनामा म प्रावि केन्द्र न. ३ बाट कक्षा तीन पास गरेर अदश निर्मावि अयावारीमा घर काठामा भर्ना हुन गर्छु । उनी औधरी स्कुलबाट भर्ना हुन त्यही आएका थिए । हामी एकै स्कूल परिवारमा जोडिएका थियौं ।

हामी आपसमा कसरी परिचित भयौं त्यो स्मरणमा मानसपटलमा छैन । त्यसै वर्ष फागुन महिनामा हाम्रो स्कूलको छात्रोनेत्रिकै एउटा हेलिकप्टर प्रकासि टोकला चिया कमानमा गएर बस्यो । ठूलो टिफिनपछि हामीलाई विज्ञान विषय पढाइरहेका जग्गीजग्गीमा कुकुराज्याँदै बाहिर निस्किएर हेर्न थाले । हामीलाई काम पुग्यो । हामी गुरु स्कूलबाट निकैर बगानको चौरमा पुग्यौं र हेलिकप्टर हेरेर फर्कियौं । फर्किँदा लाइन लगाएर चन्द्रकुमार भट्टराई सरले चार/चार लीराको दरले दिएको सजाय आजपर्यन्त बिसँको छैन । सजायमा सहभागी हुने हामी निकै थियौं । राजा वीरेन्द्रको शासनकालको समय थियो । जाडोको समयमा राजाको भ्रमण वर्षौंपछि प्रत्येक विसँको केही समयपछि हुन्थ्यो । राजाको सवारी चलाउने काम सरकारले गर्थ्यो । धनकुटा मुकामबाट टोकला चिया कमानको भ्रमण गर्ने सिलसिलामाको तयारीवरूप आएको रहेछ, त्यो सैनिक हेलिकप्टर । त्यसको

केही समयपछि राजाको सवारी टोकला चिया कमानमा हुने समाचार आयो । त्यस दिन हामीलाई स्कूलबाट राजा हेर्न भनेर लगियो । राजा सेनाको भेषमा थिए र चिनोवरूप चियाको बिस्वा आफ्नै हातमा बोकेर हेलिकप्टर चढेका थिए । त्यो चियाको ब्रिक्का नारायणसिंहसम्म पुग्यो कि धनकुटामै रूख्यो होला ? अहिले पनि बेलाबखत सोच्छु ।

साथी प्रेमप्रसाद कँडेल त्यसै बेला अनुप्रास मिलाएर कविता लेख्न सिकाएर थिए । त्यो बेलाको स्कूलको शुक्रबारे अतिरिक्त क्रियाकलापभन्तर्गत साहित्यिक कार्यक्रममा उनले राजाको सवारीको विषयमा कविता नै लेखेका थिए । उप्रान्त सूर्य सरको नेतृत्वमा स्कूल अगाडि बढिरह्यो । प्रेमप्रसाद कँडेल कक्षाको मनिटर थिए र प्रथम विद्यापी पनि । हामी उनका पछि थियौं । सात कक्षामा पुगेपछि हाम्रो स्कूल माध्यमिक विद्यालयमा स्टरोनिङ्ग हुने भयो । यो २०३८ सालको कुरो हो ।

यसका साथै हामीले माथिल्लो कक्षा पढेका जनाका धुलावारी जानुपर्ने बाध्यता हट्यो । तर, अर्को समस्या आयो । हामीले सबै दश शिक्षकहरू पाएनौं । निम्न माध्यमिक विद्यालयकै सरहरूले हामीलाई पढाए । त्यसैताका विज्ञान र गणितको शिक्षक भएर आए, कसिलो उमेरका प्रथीप बिहारी - जो हामीलाई एसएलसीको तयारी गराएर फर्किए । उनी मैथिली साहित्यका जनेमाने साहित्यकार हुन् । हामी शिक्षकहरूको सहयोग र आफ्नै बलबुताले अदश माध्यमिक विद्यालय आयावारीको २०४० सालको एसएलसीको पहिलो ब्याची हुन पुग्यौं । पहिलो वर्ष पाँचजना साथी मात्र पास भए । हामी धेरैले पास गर्न सकेनौं । पछि २०४१ सालमा हामी धेरैले पास गर्‍यौं । तर, प्रेमजीले पास गर्न सकेनछन् ।

एसएलसीपछि म थप पढाइका लागि काठमाडौं आएँ । खाल्डोले मलाई छाड्नुँ मानेन र म यतै रितिएँ । समयसमयमा म मेरा मित्र प्रेमजीका बारेमा जानकारी लिइरहेको नै थिएँ । पछिसम्म पनि उनी एसएलसी परीक्षा लेख्दै थिए । तर, उनलाई परीक्षाको ढोका भनिने एसएलसी परीक्षाले उकासेको लाग्न दिएपछि । र, उनी आफ्नै गाउँठाउँमा पढाउनुभन्दा जोडेको जग्गीजग्गीमा कुकुराज्याँदै रमाएर बसे । कालान्तरमा फोन, मोबाइल र इन्टरनेटको यशो विकास हुँदा पनि बै किन हो, उनलाई फिर्तबस्ने त्यसको मोह जागेनछ । र, उनी यसबाट टाढै बसेछन् । साथीहरू भन्थे, 'प्रेमजी मोबाइल पनि चलाउँदैनन् ।'

४१ वर्षपछि उनलाई भेट्दा उनी र म औधी खुसी भयौं, तर दुःख दिनमा अर्थात् हामीले अति आदरणीय गुरु सूर्य सरलाई गुमाएँको धेरै । म राजधानीबाट पुगेर गुरूको मलामी गएर श्रद्धाञ्जली दिएर फर्किएको थिएँ । तर, नजिकैका प्रेमजी मलामी जान नपाएर यकबक मानिरहेका थिए ।

-गोर्खा इटकम



मुल्मीको सत्यवती गाउँपालिका-२, धुसेनी र स्याङ्गजाको कालीगण्डकी गाउँपालिका-४ विद्या जोड्ने पक्की निर्माण हुँदै । कालीगण्डकी नदीमा पक्की पुलको अन्तिम ढलाईको कार्य हुँदै छ । तस्वीर : जनवीन भट्टराई / एनजेडी

कक्षा १२ को परीक्षा सरेको छैन : परीक्षा बोर्ड

पाल्पा, वैशाख ५/राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले कक्षा १२ को परीक्षा नसरेको स्पष्ट पारेको छ । शिक्षकहरूको आन्दोलनका कारण परीक्षा सरेको भन्दै सामाजिक सञ्जालमा भ्रमक सृजना आएपछि बोर्डले विज्ञप्ति नै निकालेर परीक्षा नसरेको बताएको हो ।

'यही २०८२ साल वैशाख ११ गतेबाट संचालन हुने गरी तय भएको कक्षा १२ को वार्षिक परीक्षाका सम्बन्धमा विद्यार्थीवर्गमा भ्रम सिर्जना हुने गरी परीक्षा स्थगित गरिएको भ्रमक सृजना विभिन्न सामाजिक सञ्जालमा संश्लेषण गरिएको प्रति बोर्डको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ,' विज्ञप्तिमा भनिएको छ । परीक्षासम्बन्धी आधिकारिक सूचना बोर्डले आफ्नो Website: www.neb.gov.np मार्फत सार्वजनिक गर्दै आएको र आगामी दिनमा समेत सो मार्फत सूचना प्रवाह गरिने हुँदा अन्य स्रोतबाट प्रवाह हुने सूचनामा भर नपर्न समस्त सरोकारवालाहरूमा अनुरोध समेत गरेको छ । भ्रमक सृजना सम्प्रेषण गर्नेलाई कानुनी कारवाहीको प्रक्रिया



अगाडि बढाउने बोर्डले जनाएको छ । 'परीक्षा जस्तो सम्बेदनशील विषयमा बोर्डको नेटवर्कबाट अध्ययनको हस्ताक्षर राखी अनधिकृत र भ्रमक सृजना सम्प्रेषण गर्ने उपर साइबर कानून अनुसार आवश्यक कारवाहीका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ,' विज्ञप्तिमा भनिएको छ । बोर्डले

परीक्षाको वातवरण बनाउन प्रधानाध्यापकहरूलाई अनुरोध पनि गरेको छ ।

'परीक्षा सञ्चालनका लागि समन्वय र सहकार्य हुन अभिभावक, शिक्षक एवं प्रधानाध्यापकहरूमा राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड हार्दिक अपिल गर्दछ,' विज्ञप्तिमा भनिएको छ ।

लुम्बिनी प्रदेशको बजेट...

...चालु आर्थिक वर्षमा पाँच लाखभन्दा कम बजेट विनियोजन भएका ४ हजार ३ सय ९२ आयोजना रहेका छन् भने १० लाखभन्दा कम बजेट भएका ८ हजार २ सय ६ आयोजना रहेका छन् । टुक्रै आयोजना धेरै हुँदा कार्यान्वयनमा समस्या देखिएपछि सरकारले निरुत्साहित गर्ने रणनीति अवलम्बन गर्न थालेको हो । यस वर्ष भन्ने टुक्रै योजना पूर्ण रूपमा कम

गर्न तयारी प्रदेश सरकारको रहेको छ । प्रदेशले यस पटक बजेट खुम्च्याउने भएको छ । आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा महत्वाकांक्षी बजेट ल्याएको लुम्बिनीले घाटाको सामना गरे पनि यस पटक उपयोजी र यथार्थ बजेट ल्याउने तयारी गरेको हो । आउँदो आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि चालु आवको भन्दा फरक ११ करोड रूपैयाँ कम

बजेट ल्याउने सरकारले प्रारम्भिक तयारी गरेको छ । यस पटक सुहाउँदो र यथार्थमा आधारित बजेट प्रदेश सरकारले ल्याउन लागेको छोटले जनाएको छ । विगतमा प्रदेश सरकारले घाटा बजेट ल्याउने गरेको भए पनि यस पटक त्यस्तो नहुने बताइएको छ । प्रदेश सरकारले घाटा बजेट नबनाउने र बजेटको आकार पनि नबढाउने तयारी गरेको छ ।

खेलकुद समाचार

केपी ओली कपको उपाधि गण्डकी हिरोजलाई



पोखरा, वैशाख ५/पोखरामा सम्पन्न देशो संस्करणको केपी ओली कप टी-२० राष्ट्रिय खुला पुरुष क्लबस्तरीय क्रिकेट प्रतियोगिताको उपाधि गण्डकी हिरोजले जितेको छ । फाइनल खेलमा सिद्धी काठमाडौँलाई ५ विकेटले पराजित गर्दै गण्डकी च्याम्पियन बनेको हो ।

१८२ रनको लक्ष्य गण्डकी हिरोजले १५३ ओभरमा ५ विकेटको अंतिम १८५ रन बनाउँदै खेल जित्यो । गण्डकीका किरण ठगुनले ५२ रनको उत्कृष्ट अर्धशतक प्रहार गरे । उनी 'प्लेयर अफ दी म्याच' पनि घोषित भए । बसन्त कार्कीले १७ बलमा ३ छक्का सहित २७ रन र नारायण जोशीले १० बलमा १३ रन बनाएर टिमलाई जित दिलाए ।

त्यसअघि जस जितेर पछिल्लो ब्याटिङ गरेको काठमाडौँले १९.४ ओभरमा १८२ रन बनाएको थियो । अर्जुन घर्तीले ६८ र पुष्प बास्कोटाले ५० रन बनाए । गण्डकीका अमृत गुरुङ र कृष्ण डकालले समान ३३ विकेट लिए । काठमाडौँका विप्रेन्द्र रावत 'प्लेयर अफ दी टुर्नामेन्ट' घोषित भए र उनले ३० रनमा १५ रन दिए । अन्तराष्ट्रिय विपिन रावल उत्कृष्ट ब्याट्सम्यान र लुम्बिनीका अजय चौहान उत्कृष्ट बलर घोषित भए । दुवैले २०-२० हजार रूपैयाँ पुरस्कार पाए । प्रतियोगितामा १६ वटा टिम सहभागी थिए, जसमा बागमतीबाट ४ र अन्य प्रदेशबाट २-२ टिम थिए । आयोजक मदन भण्डारी स्पोर्ट्स एकेडेमीले अब आफ्नै क्रिकेट टिम बनाउने घोषणा गरेको छ ।

वर्गिकृत डिस्को

१ X ५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत डिस्कोमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् । सम्पर्क: ०७५-५२०६०९

अर्थ/कॉर्पोरेट समाचार

नेपाल एसबिआई बैंक इसेवामा आवद्ध



पाल्पा, वैशाख ५/नेपाल एसबिआई बैंक पनि इसेवामा आवद्ध भएको छ । बैंक र ई-सेवा बिच सहकार्यका लागि सम्झौता भएकोपछि एसबिआई बैंक पनि इसेवामा आवद्ध हुन पुगेको हो ।

ईसेवा नेटवर्क, डिजिटल वलेट, मचैन्ट पेमेन्ट र मनि ट्रान्सफर सेवा सञ्चालन सम्बन्धी सम्झौता भएको हो । सम्झौता अनुसार मोबाइल बैंकिङ, इन्टरनेट बैंकिङ, काउन्टर डिपोजिट लगायत बैंकका च्यानलहरू मार्फत ईसेवा वलेटमा रकम स्थानान्तरण गर्न सहज हुने जनाइएको छ । साथै, यस सम्झौताले ईसेवा प्लेटफर्ममार्फत तत्कालै खाता क्रेडिट गरी व्यापार भुक्तानीहरू सहजीकरण गर्न सहयोग पुर्‍याउने छ ।

ईसेवा प्रयोगकर्ता तथा नेपाल एसबिआई बैंकका ग्राहकहरूले सहजै विद्युतीय माध्यमबाट रकम ट्रान्सफर गर्न सक्नेछन् । दुवै संस्थाका ग्राहकलाई थप सेवा र पहुँच प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ एएको हप्ता एउटा औपचारिक कार्यक्रमकाबीच दुवै संस्थाका प्रतिनिधिले सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गरी यस सेवाको प्रारम्भ गरेका छन् ।

साफेदारीपछि अब बैंकको ग्राहकले आफ्नो मोबाइल बैंकिङ एप प्रयोग गरी सिधै इसेवा वलेटमा रकम लोड गर्न सक्नेछन् भने इसेवा प्रयोगकर्ताहरूले आफ्नो इसेवा वलेटमा भएको रकम नेपाल एसबिआई बैंकको खातामा ट्रान्सफर गर्न सक्नेछन् । यसै साथ अब इसेवामा आवद्ध बैंक तथा वित्तीय संस्थाको संख्या ५१ पुगेको छ । नेपाल एसबिआई बैंक पनि इसेवामा आवद्ध भएपछि नेपालको डिजिटल वित्तीय सेवामा थप टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

ईसेवाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत जगदिश खड्काले इसेवा र नेपाल एसबिआई बैंकबीच भएको यस सम्झौताप्रति खुशी व्यक्त गर्दै यस सहकार्यले दुवै संस्थाबीच हुने रकम ट्रान्सफरको अनुभवलाई सहजता र सरलता प्रदान गर्ने विषयमा जोड दिएका छन् । हाल यस बैंकले ९७ शाखा, २२ एक्स्टेन्सन काउन्टर, ७ प्रादेशिक कार्यालय, १ कॉर्पोरेट अफिस, १२१ एटएमबाट आफ्नो आन्तरिक तथा विश्वव्यापी नेटवर्कमार्फत सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ ।

शिक्षक आतंशयकता

यस विद्यालयमा मा.वि.तु.त.व. श्रेणी विगत पदमा कार्यरत सुद्विप शर्मा पौडेलको मृत्युका कारण रित्त भएको पद पुरतिको लागि एक जना शिक्षकको आतंशयकता भएको हुँदा यस विद्यालयको मिति २०८२/०१/०२ को वि.व्य.स. बैठकको निर्णय, रैनादेवी विद्या न.पा. को मिति २०८२/०१/०३ पत्र संख्या ०८१/०८२ ख.न.१३४४ को निर्णयसँग पत्र तथा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई पाल्पाको मिति २०८२/०१/०५ पत्र संख्या ०८१/०८२ ख. न.१३४४ को अनुमति पत्र अनुसार इच्छुक नेपाली नागरिकबाट निम्न विवरणको आधारमा रही रित्तपुर्क दस्तखत आह्वान गरिन्छ ।

तपस्विल
विज्ञापन नं.: १/०८१/०८२, तह र श्रेणी: माध्यमिक तृतीय
पद: शिक्षक, विद्युतिको विज्ञान: राहत कोष
पद संख्या: १ जना, विषय: विज्ञान, शैक्षिक योग्यता: वि.एस.सी. उत्तीर्ण वा सो सरह, उमेर: १८ वर्ष पुरा भई ४० वर्ष नताको
हरबासत दिने बतियन मिति: २०८२/०१/१५ सम्म (विद्यालय समय भित्र)
कर्मचारी मिति: २०८२/०१/२०
तल्लो स्तर: नेपाल सरकारको प्रचलित नियम अनुसार, हरबासत बसुर: रु. १०००/-
परीक्षाको विवरण: लिखित, अन्तरवार्ता र आवश्यक परेमा प्रयोगात्मक समेत
परीक्षा मिति र स्थान: सम्पर्क मितिमा तोकिएको ।
आवश्यक कागजातहरू: शैक्षिक योग्यताका प्रमाण पत्रहरूको १/१ प्रति प्रतिलिपिहरू नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि, निरोजिनाको प्रमाणपत्र, स्वामी अध्यापन अनुमतिपत्रको प्रतिलिपि र हस्तलिखित निवेदन
(नोट: शिक्षक सेवा कानूनको करार लिटबाट इस्कासत पत्र काट्ना योजनामा उनको आवेदनमा विद्युतिको नभएको छ । नो विज्ञान स्तर: कागज भु.प.)
कर्मचारी नं.: १८८४००८२१५४ (पु.अ.) १८८४०३४०६०६० अजयज, १८८४०४०३४८२८ लेखा शिक्षक

श्री गौरादेवी माध्यमिक विद्यालय
रैनादेवी विद्या न.पा.-६, चहला, पाल्पा,
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

